

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Klebelsberg Kunó.

A rektori beszámoló megőrtása után valaki azt kérdezte tőlem, hogyan esik az, hogy míg más egyetemeken nem emlékeztek meg a gróf Klebelsberg Kunó távozásával kapcsolatban kultuszminiszteri működéséről, éppen Debrecenben, a „protestáns-jellegű” egyetemen volt erről szó espedig ha tartózkodva is, de mindenesetre meleg elismerés hangján.

Felelhetném azt is, hogy nekünk, református magyaroknak, nem szokásunk a hatalmon levők körül udvarolni, de nyugtával mi is dícsérhetjük a napot. Azonban nincs szükségem ilyen szellemeskedésre; annak, amit mondtam, minden szavát meg tudom okolni s azt, hogy amiket mondtam, oda illettek éppen protestáns ember szájába, bebizonyította a Klebelsberg sárospataki beszéde.

Az én beszámolómban erre vonatkozóan a következő rész szól:

Gróf Klebelsberg Kunónak a vallás- és oktatás ügyek vezetésétől távozása nem olyan esemény, amely mellett akármely kulturális intézmény hangtalanul elmehetne. Ezen a helyen nem feladatunk bíráló véleményt mondani a gróf Klebelsberg kultúrpolitikájáról. Am azt most, amikor a hatalomról eltávozott, vonatkozás nélkül kimondhatjuk, hogy a magyar közművelődésügyek élén nála nagyobb koncepciójú ember még nem állott, hogy a kultúra érdekeinek védelmében és előbbrevitelében fáradhatatlan volt s olyan óriási szellemi hagyatékot hagyott maga után, amelyet évszázadok múltán is megbecsülni fognak. Meg kell mondani azt is, hogy különösen a magasabbrendű kultúra s kivált az egyetemi oktatás sorsát nagyon a lelkén viselte s — lehet, hogy Szeged miatt is — elsősorban a két tiszai egyetem volt a szívéhez növe. Végül nem kell elhallgatni azt sem, hogy a professzorok egész élete, sorsa, munkája iránt meleg érdeklődést tanúsított s minden jogos kívánságot támogatni igyekezett.

De hisz — azt méltóztatnak mondani — ezek ellenkezőjét nem is állítja senki sem, sőt éppen az a baj, hogy Klebelsberg olyan nagy

koncepciójú ember és nem tudott beleilleszkedni a magyar szűk viszonyokba, meg hogy az egyetemek sorsát olyan nagyon a szívéen viselte és aránytalanul sokat költött az egyetemekre és általában a kultúrára. Ahogy velős tömörséggel mondani szokás: „elpocsékolta” az ország pénzét kultúra-brándokra.

Hát bizony az igaz, hogy az önálló alkotmányos élet kezdetén, az 1868-i költségvetésben, egymillió hetvennégyezer forint volt a kultusztárca számára megállapított költségvetés végösszege, míg az 1930-iban már 142 millió pengő, vagyis az egykorinak hatvan-szorosa. Am a kellő arányosítás végett azt is vegyük észre, hogy ugyanakkor a magyar állam mindennemű, rendes és rendkívüli kiadásainak összege 129 millió forint volt, 1930-ban pedig mintegy ezernégyszázmillió pengő. Vagyis akkor az összes kulturális kiadás az állami kiadások végszummájának körülbelül egy száztőlíja volt, most meg tíz száztőlíja. Tehát relatív számban nézve, tízszeres mértékre emelkedett a kultusztárca költségvetése. Igaz, hogy az 1930-i költségvetésben egy csomó olyan cél is szerepel, amiről még az 1868-iban nem lehetett szó, vagy máshol volt szó. Ilyen a művészeti célok és művészeti iskolák négy és félmilliója, ilyen a nyugdíj 14 milliót meghaladó terhe és ilyen a nem állami iskolák támogatására előirányzott negyvenmillió. Ha ezt is számításba vesszük, azt fogjuk találni, hogy az összes kiadásoknak mintegy öt száztőlíját teszi az olyan kultuszkialadás, amelyről már az 1868-i költségvetésben is lehetett volna gondoskodni, vagyis az efféle költségek aránylag ötszörösre emelkedtek és abszolút számban sem többre harmincszorosnál.

Tessék megnézni valamennyi európai államot, vajjon nem emelkedtek-e a kulturális kiadások ilyen arányban? Egészen bizonyos, hogy mennél fejlettebb a nemzet, annál nagyobb hányada a kiadásoknak fordítatik a közművelődésügyre. Aminthogy bizonyára hasznosabb befektetés is az, amelyet iskolára adnak, mint az, amelyet börtönre, vagy akár királyi udvartartásra. Kivált olyanra, amelyik az országon kívül bonyolítódik le.

Ha valamennyi kulturális kiadásunk az állami költségvetés végösszegének mintegy tizedrésze, magától nevetségessé válik az a sokszor olvasott és sokszor hallott beszéd, hogy az egyetemekre költünk erőnk felett. Figyelmen kívül hagyva most a budapesti egyetemet, amelynek, mint egyetlennek, még Éber Antalék is megkegyelmeznének, a három vidéki egyetemnek mindennemű kiadása — rendes, rendkívüli és beruházási — alig haladta meg a tízmilliót. Ebből is négy-nél több klinikai, tehát valójában nem közoktatásügyi, hanem közegészségügyi kiadás volt. Azaz a három vidéki egyetemre fordított költségek nem sokkal múlták felül az ötmilliót. Az ezernégyszázmillió költséget egyensúlyát ez a nemegészen hatmillió pengő borítaná fel? Úgy akarnak takarékoskodni ezek a jó urak, mint az a gavallér, aki belátván, hogy hetenként 140 pengőt nem költ el, elhatározza, hogy tehát minden héten megvon magától egy memphisz cigarettát.

Egyébként pedig azt is megláthatjuk, hogy valamennyi egyetemnek, a budapesti közgazdasági fakultást és a műegyetemet is edaszámítva, az évi kiadása nem éri el a húszmilliót, amiből, mint mondtam, egy rész klinikai költség. Körülbelől ugyanannyit tesz ki a közép- és polgári iskolák, felső kereskedelmi iskolák s ezek felügyelete költsége. Huszonötmillió körüli összeg megy a népiskolákra, kisdédvókra és tanfelügyelőségekre, míg negyven a felekezeti iskolák támogatására. Vagyis a középfokú és népiskolák belekerülnek összesen mintegy 85 millió pengőbe. De mégis a három vidéki egyetem ötmilliója teszi tönkre az országot.

Ilyenféle komolyságúak mindazok a vádak, amelyek a Klebelsberg „pazarlásairól” szólnak és amelyeket most már nagy divat hangoztatni olyan körökben is, amelyek pár hónap előtt még áradoztak a magasztalástól.

Nekem csak az tűnik fel, hogy a „kulturál-fölény” feletti élcelődés most már tért hódít a kultúra munkásai körében is, holott ezeknek mégis csak örvendeni kellene afelett, hogy végre akadt Magyarországon egy kormányférfi, aki a kultúrát mindenek felett valónak merte hirdetni.

Azért tűnik ez fel, mert a közoktatásügyi szolgálatában álló minden ember tudja, hogy a középiskolák és népiskolák nagyarányú támogatása nem Klebelsberg-től, hanem részben Apponyitól, részben még régebből származik. A kulturális kiadások felduzzadt voltaért tehát — az összes kiadások nagyobb felét ezek az intézetek viszik el — nem lehet Klebelsberget tenni felelőssé.

A legérdekesebb mégis az, hogy ugyanazok az urak, akik panaszkodnak a kiadások túlméretezéséről, másrészt azt hányják fel, hogy a tanítással foglalkozók az egész Klebelsberg-rezsim alatt mostoha elbánásban részesültek. Azaz: több fizetés kell és úgy kevesebb kulturális kiadás.

Mindez azonban csak a tanárok baja — mondja a nyájas olvasó —, az azonban, hogy az iskoláink fizetésekiegészítő segélye évről évre csökken, az iskolafenntartó egyházak szintén, már súlyosabb baj és mindnyájunkra nézve veszedelem.

Ez igaz. Azonban hogyan gondold, nyájas olvasóm, a szerinted is túlméretezett kulturális kiadásokat csökkenteni, ha a fizetésekiegészítő segélyekhez nem szabad hozzányúlni? Vagy azt gondold, tisztelt barátom, hogy az egyetemen megtakarítható ötmillióból nemesak az állam minden adósságát kifizetjük, de az egyházak válláról is leveszünk minden terhet?

Ami bennünket legközelebből érdekel, a vallási és egyházi célok támogatására felvett nem egészen nyolcmillió pengőből a protestáns egyházak lelkesíti fizetésekiegészítésére kétmillió-ról valamivel több, a protestáns egyházak egyéb támogatására kétmillió százezer pengő megy. Kevesebb, mint amennyi az 1906-i meg-egyezőssel megállapított, de igen sokkal több, mint amennyivel — 65 ezer forinttal — kezdtek bennünket 1868-ban támogatni.

Mi annak idején ime megtudtunk élni 65 ezer forinttal. Most meg a négy- és ötmillió pengőt is keveseljük. Ami pedig legalább harmincszorosa amannak. Nem ok nélkül keveseljük. Dehát akkor miért sokalljuk, hogy általában is ilyen arányban emelkedtek a kulturális szükségletek?

Én nem mondom, hogy nem ment el sok jó pénz a kulturális kiadásokra. Még azt sem merném állítani, hogy nem érhettük volna meg esetleg kevesebbel. De azt állítom, hogy annak, ha a kultúra érdekében megerőltettük magunkat, meg van a láttatja, mert sok jó iskola és sok jó tanító hirdeti a magyar kultúra eme virágzásának emlékét. Ellenben nem merném állítani, hogy az egyéb tárcák körében tett hasonló kiadások mind megannyian hasonló maradandó eredményeket létesítettek volna. Hát miért mindig csak a kultúrán rágódunk?

Ezeket azonban tulajdonképpen nem is egyházi lapban kellene elmondani, hanem olyan helyen, ahonnan messze hangzik. Miért itt mondom el mégis?

Azért, mert úgy gondolom, tartozunk magunknak azzal, hogy annak az embernek, aki a vallásfelekezetek közötti harmóniát majd egy évtizeden át fenntartotta, a mi oldalunkról adassék meg a tisztesség.

Klebelsberg Kunónak bizonyára voltak elhibázott tényei is. Minden embernek vannak, sőt a régi és beszédes kép szerint, a nagy fának van nagy árnyéka. Ezek között vannak olyanok is, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy felekezeti érzékenységet keltsenek fel. Minket protestánsokat itt Magyarországon évszázadokon át szoktatgattak arra, hogy az állami hatalom kezelőivel szemben túlságos bizalmat ne érezzünk és minden olyan cselekedetben, amely vagy az általános igazságosság, vagy a

mi különleges szempontjaink tekintetéből sérelmeseknek látszik, ártó szándékosságot sejtünk. Nem csuda, ha egyszer-másszor a Klebelsberg Kunó kultuszminisztersége alatt is felszisszenünk.

De meg kellett hallani a pataki beszédét és meg kellett érteni abból azokat a szempontokat, amelyek kormányzata alatt vezették s amelyek közt fő helyen áll a vallásfelekezetek közötti egyenlő elbánás.

Erre ugyan azt mondja az én nyájas olvasóm, akinek persze több ideje van, mint nekem és így az ellenvetéseket is könnyebben ráér megtalálni, hogy: szép az a párhuzam Gödöllő meg Patak között, de a gödöllői premontrai intézet sokkal nagyobb disszel-fénnyel van megalkotva, mint a pataki angol internátus. Elhiszem. Még arra sem hivatkozom, hogy valóban a római katolikusoktól beszédett állami adó összege is bizonyára jóval több, mint a tőlünk befolyó és ennek folytán arra az oldalra több is juthat az állami zsebből. Csak annyit, hogy lehetett volna a gödöllői parádés intézetet megcsinálni és Pataknak még sem adni semmit. Vagy lehetett volna adni Pataknak is, de vigyázva, hogy meg ne tudják odaát. Vagy ha már megtudták, vállveregető hangon emlegetni a gráciát.

Ez az ember azonban kiállt az ország színe elé Patakon és az országnak mondta meg, római katolikusnak és protestánsnak egyaránt, hogy ez a pataki internátus nem grácia, ez járt a reformátusoknak, meg hogy a protestánsok a maguk nagy kultúrájával és külföldi kapcsolataival olyan szolgálatokat tettek a nemzeti ügynek, amelyeknek fenntartása és biztosítása nagy nemzeti érdek.

Hát ezért, ha mint a nemzeti oktatásügy munkása nem éreztem volna kötelességemnek, mint hűséges református ember tartom szerencsémnek, hogy meghajthattam a zászlót a hatalomról távozott gróf Klebelsberg Kunó előtt.

K. B.

Vallásváltoztatások Magyarországon 1817—1846-ig.

A bécsi Staatsrathoz beküldött jelentések alapján.

(Folytatás).

Mint mindenütt, úgy itt is csak az utolsó három évben értek el a protestánsok egyenrangúbb eredményeket. Hogy milyen volt az első korszak, arra nézve, azt hiszem elég lesz az, ha ezen egyházmegyecsoporthoz csak arra mutatunk rá, hogy a csanádi püspökségben 1817—1843-ig ketten, összesen ketten lettek protestánsok (r. katolikusok 1059), 1844—46-ig hatvan-heten! (l. sz. katolikusok mindössze 202).

A protestánsok e csoportban elért 782 lélekből álló nyereségéből az utolsó három évre 539 esett. S ezen 539 protestánsra áttérő-

vel szemben a római egyház csak 641 betérőt tud felmutatni, ami az előző eredményekhez képest az utóbbiak számára, — nemcsak a protestánsok eredményeit számítva, hanem eddigi saját nyereségeiket, — erőteljes hanyatlás bélyegét viseli magán. A protestánsra áttérők száma, ha az eredményeket három éves átlagokban számítjuk ki, az egész korszakban átlagban 78·2, míg az utolsó három évben 539, viszont a róm. katolikus egyházba térőknek az első korszakban 758·5, a másodikban már csak 641 az átlag száma.

Utoljára hagytuk az egyházmegyéknek azt a csoportját, mely a Dunától és Tiszától északra terül el. E területek lakosságának vallási, illetőleg vallásváltoztatási ügyeivel foglalkozik a király elé felterjesztett aktáknak, t. i. amelyek a vallási viszonyokra vonatkoznak, legnagyobb része. Kiváltképpen pedig a szepesi püspökségével. Ezen országrészben érték el a protestánsok a rájuk nézve legkedvezőbb eredményeket, különösen pedig a besztercebányai, nyitrai, rozsnyói és szepesi megyékben.

1341 betérőt nyertek a protestánsok itt, tehát többet, mint a többi 15 megyében együttvéve. Ezzel szemben a kitérésekkel veszett lélekszám 7443. Hasonlítsuk csak össze a Duna—Tiszaközi és tiszántúli vallásváltoztatásokkal. Ott 782 személy vette fel a protestáns vallást és 7585 tért ki, itt 1341 a betérők, 7443 a kitérők száma. Tehát a Duna és Tiszától északra fekvő területeken a róm. katolikus egyház gyengébb eredményt tud felmutatni, mint amott, viszont a protestánsok majdnem kétszeresen jobb eredményt könyvelhettek el. S míg ott 7·38-szorosan több a római egyház nyeresége, mint vesztesége, addig az északi részekben 5·55-szörös nyereséggel kénytelen megelégedni.

A legkedvezőtlenebb eredményt a protestánsok a kassai püspökség területén érték el, míg a legkedvezőbbet a szepesiben. Legfeltűnőbb az 1844: IV. tc. hatása az esztergomi érsekség jelentéseiben, ott ugyanis 227 protestánsra áttérők közül 182 az utolsó három évben nyert vallásváltoztatásra engedélyt, tehát több, mint háromnegyedrészt. Legjelentéktelenebb a nyitraiban, ahol mindössze kilencen lettek protestánsokká a fenti törvény érvényességének idején. A többi megyéknél azonban mindenütt hatékonyan munkálkodott az 1844: IV. tc. 3. §, mert ha Nyitra meglehetősen egyenlőtlen eredményeit is beleszámítjuk, akkor 580 a protestánsok három utolsó évben elért betérőinek száma, míg az első 27 évben 761. Tehát az új törvény hatása itt is letagadhatatlanul jelentkezik. Mutatja a hatást az is, hogy a protestánsok 580 nyereségével szemben a róm. kath. egyháznál csupán 919 nyereség áll. Számszerint természetesen ez is nagyon kedvezőtlen eredmény a protestánsok számára, de ha az előző korszakhoz viszonyítjuk, akkor azután észrevesszük kedvező voltát.

Leggyformább az áttérések aránya, a pro-

testánsok javára, a szepesi egyházmegyében. Itt ugyanis az első 27 esztendő alatt is 178 személy vált ki a r. kath. egyházból, míg az utolsó három évben 63. E püspökségben a róm. katolikusok alig több mint kétszer annyi betérőt mutathattak fel, mint a protestánsok.

Az összes püspökségek közül legnagyobb mennyiségben róm. katolikussá a kassai megyében (2188), míg protestánsná a szepesiben (241) fordultak elő vallásváltoztatások. Legkisebb mennyiségben, az előbbivé, a zengi (19), az utóbbivá a pannonhalmi (0) megyében.

A teljesség kedvéért meg kell még jegyeznünk, hogy az egyházmegyei táblázatokban sehol sincsenek feltüntetve az 1817. és 1819. évekre vonatkozó adatok, minthogy ezen évek vallásváltoztatásai évi összegükben terjesztettek fel a Staatsrathoz s nem pedig egyházmegyénként felbontva. Azonban ezen évek eredményei is feldolgoztattak már előző szakaszunkban, ahol általánosságban tárgyaltuk a protestánsná és r. katolikussá való áttéréseket és mivel e két év eredményei teljesen olyan jellegűek, mint a többi első 25 évé, így hiányuk, sem a felállított arányok, sem eddigi érvelésünk (egyházmegyékre vonatkozó) és következtetéseink helyességét meg nem ingathatja.

vitéz Marton József.

(Folyt. köv.)

Krisztus kicsinyei nevében emberek zörgetnek ajtódon: megnyitod-e előttük?

HÍRADÁS

A nagyváradai VIII. református nagyhét. Hatalmas érdeklődést váltott ki és következményeiben áldásosan megtermékenyítő volt az október hó 1—4. napjain Nagyváradon tartott VIII. református nagyhét, melyet az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerületek együttesen rendezett meg. Brassótól Nagyszalontáig megmozdultak a lelkek és sokan elmentek a testvéri találkozóra. A hivatalos résztvevők száma meghaladta a háromszázat. Sulyok István püspök, dr. Thury Kálmán főgondnok és Csernák Béla egyházkerületi főjegyző, munkatársaikkal együtt az ügy érdekében mindent megtettek, de hű munkájokat méltó siker is jutalmazta. A tanácskozások vezérfonalát az a nagy szociális válság képezte, melyben az egész világ szenved. Az egyház szociális feladatát lehetett meglátni a bibliatanulmányozások tárgyát képező igékben és az egyes előadásokban, valamint az ezeket követő megbeszélésekben és az elnöki összefoglalásokban.

Október 1—3. napjain voltak a nagyheti konferenciák, előadások és ünnepélyek. Minden reggel 9—10-ig bibliaóra, amelyeket Sárközy Lajos szatmárnémeti lelkész, dr. Imre Lajos theologiai tanár és Kádár Géza generális direktor, zilahi lelkész vezettek.

Konferenciái előadásokat tartottak: Okt. 1-én délelőtt „Az egyház szociális igénye és kötelezettsége” címen dr. Gönczy Lajos theol. tanár. Délután dr. Kotzó Jenő egyházkerületi tanácsbíró dolgozatát olvasta fel Kalmár Pál egyházmegyei főjegyző „A munkanélküliségről”. Október 2-án délelőtt „Az egyház szociális felelőssége” kérdéséről Arday Aladár gyantai lelkész tartott bevezető előadást. — Délután Szombati Szabó István lugosi lelkész „Az egyház szociális önvédelme” címen tartott előadást. Október 3-án délelőtt 10 órakor „A nők szociális feladata az egyházban” címen Debreczeni István szatmári lelkész beszélt, amihez leginkább a nők szóltak hozzá. Az előadás után a nőszövetségek közös konferenciája kezdődött. Az erdélyi egyházkerület Nőszövetségének kiküldöttjeit Csernák Béláné a királyhágómelléki egyházkerületi nőszövetség elnöke üdvözölte lelkes szavakkal. Az üdvözlés után dr. Makkai Sándorné mondott emelkedett szellemű megnyitó beszédet, Pilder Mária a nőszövetségi munka jelentőségéről és feladatairól tartott előadást; báró Bornemissza Elemérné pedig az erdélyi egyházkerületi Nőszövetségek munkásságát ismertette.

A délutáni konferenciák után este 6 órakor magas színvonalon álló templomi ünnepélyek voltak, amikor Bokor Sándor fehérgyarmati lelkész, dr. Szabolcska László temesvári lelkész-esperes, Maksay Albert theologiai tanár tartottak bibliamagyarzatot.

A nagyhét befejező napja vasárnap, okt. 4-ike volt. Ez alkalommal délelőtt 10 órakor ünnepi istentiszteletek tartottak. A váradújvárosi templomban dr. Makkai Sándor püspök, a váradolaszi templomban Vásárhelyi János főjegyző, a velencei imaházban Farkas Albert dési lelkész, a réti imaházban Csia Pál brassói lelkész prédikáltak nagy ünnepi gyülekezet előtt. Az istentiszteletek után délelőtt 12 órakor volt a Károli Gáspár Irodalmi Társaság alakuló gyűlése a leánygimnázium dísztermében. Vasárnap délután 4 órakor a nagygyűlés volt, amelyre oly sokan gyűltek össze, hogy a váradolaszi templomban tartották meg. Dr. Makkai Sándor püspök megnyitóbeszédében erőteljes szavakkal utalt arra, hogy az ország református népének a hit, szolgálat, szeretet lelkében kell egyesülnie és szervezkednie. Ezután dr. Bene Ferenc dési egyházmegyei főgondnok tartott beszédet és terjesztette elő a nagygyűlés deklarációit, amelyeket minden lelkész templomában fel fog olvasni és a híveket a szerinti munkálkodásra fogja buzdítani. — A nagygyűlést Sulyok István püspök záróbeszéde fejezte be.

A feledhetetlen napok hatása bizonyára bőséges áldásokban fog megnyilvánulni az egyház életében.

bb.

Az árvák száma újból szaporodott. Hát a te munkás szereteted?

KÜLÖNFÉLÉK

Dr. B. A. Knoppers amsterdami református lelkész, a holland hitvallásos református ifjúsági munkák egyik legkiválóbb vezető embere, feleségével magyarországi körútján folyó hó 16-án Debrecenbe érkezett és a theologusok részére előadást tartott; beszédében a hollandi ifjúsági munka szép eredményéről adott tájékoztatást a lelkészeiről, mint az ifj. egyesületek szervezőjéről, vezetőjéről és ezen munka fontosságáról szólt. A fakultás nevében dr. Erdős Károly e. i. dékán mondott köszönetet; a tolmácsolást és a Kollégiumban való kalauzolást dr. Kállay Kálmán látta el.

Az Országos Református Szeretetszövetség (ORSz) a rádióban. Folyó évi október 31-én a reformáció emléknapiján d. u. 5 órakor Kiss Ferenc egyetemi tanár, az ORSz. ügyvezető igazgatója rádióelőadást tart az ORSz-ről, melyre annyival inkább felhívjuk olvasóink figyelmét, mert a Szövetség taggyűjtői november hónapban megkezdik propaganda-munkájukat.

Diáktóga a doktoravatáson. Néhány év óta szokás a debreceni tudományegyetemen, hogy minden ünnepély alkalmával mindegyik fakultásról egy-egy diák felveszi a régi debreceni diákok zöld-fekete tógáját. Legújabbban pedig a doktoravatásra is bevonult a tóga: az egyetemi tanács úgy határozott, hogy a doktorráavatandónak fel kell öltetni a debreceni diákok ősi viseletét. Örömmel és az egyetemi tanács iránti tisztelettel adunk hírt erről a határozatról, mely újabb bizonyága a debreceni főiskolai tradíciók ápolásának.

A debreceni református egyetemi hallgatók Bethlen Gábor Köre október hó 18-án d. e. 11 órakor tartotta alakuló közgyűlését. Ember Ernő tanárjelölt, a szünidei bizottság elnöke nyitotta meg az ülést s buzdította a tagokat munkára és kitartásra. A szünidei és a számvizsgáló bizottság jelentése után a felmentést megadta a közgyűlés. A nagybizottság jelölése alapján a tisztikar egyhangúlag megválasztott. Elnök: Porzsolt István bölcsészethallgató, középszabolesi esperesünk szép reményekre jogosító fia lett. Az új tisztikarhoz a felügyelő tanár, dr. Erdős Károly egyetemi tanár, mondott buzdító beszédet. A kör munkájára nagy szükség van. Még nagyobb szükség volna a debreceni főiskolai ifjúság körében dolgozó minden református szellemű diákmunka összefogására és egyesítésére. Arra pedig a világon semmi szükség nincs, hogy a Debrecenen kívül kialakult sajnálatos ellentétek egyes főiskolai munkaágak között debreceni református főiskolás ifjúságunk között is évről-évre mélyülő ellentéteket támazzanak.

A debreceni theologusok ismerkedő-estet rendeztek október hó 14-én a testvéri viszony erősítésére s az új theologusok tiszteletére. Az esten megjelent a fakultás több professzora

is. Az I. zsoltár elénekzése és Kiss Sándor szénior imádkozása után Bodonhelyi József IV. th. a felsőbb évesek nevében üdvözölte az újonnan jött theologusokat. Ezután az ismerkedés történt meg. Bibliamagyarázatot tartott dr. Révész Imre egyetemi tanár, textusul vevén az I. zsoltárt. A bibliamagyarázat végeztével Szenes László HÖT titkár imádsága után a XXV. zsoltár 2. versével záródott a bensőséges est.

A királyházi református egyházközösségnek bensőséges, nagy ünnepe volt folyó hó 4-én, amikor az újonnan épült gyülekezeti otthonát és a háborúba elvitt harangja helyett beszerezett új harangját szentelték fel. Az új harangot Biki Ferenc máramarosugocsei esperes áldotta meg, az ünnepi prédikációt a templomban Isaák Imre mondotta. Az Otthont Bertók Béla kárpátaljai püspök avatta fel s az egymás terhének keresztyéni hordozására buzdította a híveket. Az erős akarati és lelkesedés tehát tud alkotni és tud gyarapítani a legnehezebb viszonyok között is. Mert ne felejtjük, hogy elszakított testvéreink épp oly gazdasági nyomorúság terhe alatt nyögnek, mint mi, de ennek a keresztyét az ő számukra még lelki szenvedéseik terhe is súlyosítja!

A Magyar Keresztyén Leányegyesületek Nemzeti Szövetsége leányegyesületi vezetők számára ez évben is kiadja munkaprogramját. Tárnya: I. Bibliatanulmány. 1. A Mesterrel szemtől-szembe (10 óra), 2. Az imádság (7 óra), 3. Az Úri ima (14 óra), 4. Alkalmi tárgyak. II—III. Értelmi és szociális ismeretek. 1. Magyar hazánk szépségei. 2. Illusztráló olvasmányok. 3. Ünnepek-programmok stb. IV. Egészséggondozás. Sport és társasjátékok.

A munkaprogram nyolc hónapra októbertől májusig terjed és részletes kidolgozása havonkénti füzetekben jelenik meg. Előfizetési ára 6.80 P. Megrendelhető a MKLNSz központjában Budapest, IV., Váci u. 78—80., I/5.

A vasárnap megszentelése érdekében. A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek kecskeméti nemzeti konferenciája a következő ünnepélyes nyilatkozatot teszi: „A Magyar Keresztyén Ifjúsági Egyesületek 1931. évi kecskeméti konferenciájának tagjai fájdalommal állapítják meg, hogy a vasárnap meg nem szentelése nemesak Isten akaratával ellenkezik, hanem súlyosan akadályozza a magyar ifjúság testi és lelki fejlődését. Ezért elhatározzák, hogy úgy egyénileg, mint hivatásuk körében mindent elkövetnek a vasárnap megszentelése érdekében s a keresztyén magyar vasárnap biztosítását törvényhozásilag is követelik.” E határozati javaslatot Kapi Béla dunántúli evangélikus püspök terjesztette elő a konferencia alkalmával tartott nagygyűlésen, melyen kb. nyolcezer ember vett részt.

TARTALOM: K. B.: Klebelsberg Kunó. — vitéz Marton József: Vallásváltoztatások Magyarországon 1817-től—1846-ig. — Híradás. — Különfélék.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

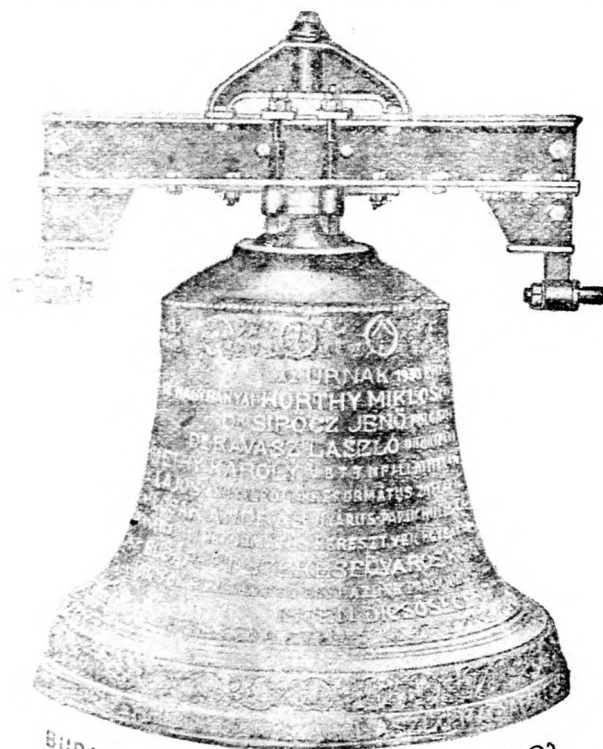
Magyarország aranykorszak mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.



BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve, 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő tűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931-2174

Fali olvasótáblák, mozgatható betűk, szemléltető képek.

Ligárt M.: Fali olvasótáblák az ABC-hez, a
7 darab lap 3.—
a 7 darab vászonra felhúzva, akasztóval
ellátva 38.—

Vezérkönyvek.

Ligárt M.: Útmutató az Ábécéhez 3-20
Bodor D.: Tanácsadó az Ábécéhez 3-60
Ligárt M.: Beszéd- és értelemgyakorlatok
vezérkönyve, I—IV. o. 9-60
Ligárt M.: Magyar nyelvi vezérkönyv, II—VI. 10-40
Ligárt M.: Számítási vezérkönyv, I—VI. o. 10-40
Somorjai L.: Tornatanítási vezérkönyv, I—VI. 5-50
Szele M.: Vezérkönyv a vallástanításhoz . . 2-80

Népiskolai egységes vezérkönyvek.

Szerkesztik: Quint József és Körösi Henrik.

Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti
fejlődése. Quint József előszavával . . . 3—
Fodor Ferenc: A magyar elemi népiskolai föld-
rajzi oktatás 4—
Quint—Stelly—Stolmár: A természeti és gazda-
dasági ismeretek tanítása a III—IV. osztá-
lyban 6-40
Quint—Drozd: A beszéd- és értelemgyakorla-
tok tanítása az I. osztályban 9-20
Háros—Körösi: A magyar fogalmazás vezér-
könyve 4-40
Quint—Drozd: A beszéd- és értelemgyakorla-
tok tanítása a II. osztály számára . . 10—
Berwaldszky—Tseheik: A rajzoktatás vezér-
könyve. Sajtó alá rendezte: Luttor Ignác 16—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a beszéd- és
értelemgyakorlatokhoz 4—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a helyesírás
és magyar nyelvtan tanításához . . . 3-60
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a természet-
rajz, gazdaságtan és háztartástan tanítá-
sához 2-80
Biró K. L.: Gyakorlati példatár a fogalmazás
tanításához, II., III., IV. és V—VI. oszt.
együtt, osztályonként, á 1-20
Vallástanítási és egyházi énektanítási tanterv
és utasítás, 1929. évi kiadás. (A református
Egyetemes Konvent kiadványa) 1-20
Straub—Vadász: A számolás és mérés tanítá-
sának vezérkönyve 4-80
Móczár M.: Vezérkönyv a természetrajz, gaz-
daságtan és háztartástan tanításához,
III—IV. oszt. számára 3—

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedés

Debrecen, Ferenc József út 26.